

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства освіти і науки,

молоді та спорту України

29 березня 2012 року № 384

(у редакції наказу Міністерства освіти
і науки України

від 05 червня 2013 року № 683)

Форма № Н-3.03

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСПЛКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»
КАФЕДРА ПРАВОЗНАВСТВА**

МІЖНАРОДНЕ ЕКОНОМІЧНЕ ПРАВО

ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

підготовки бакалавра

напряму підготовки 6.030401 «Правознавство», 6.030401і «Правознавство»

2016 рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і
торгівлі»

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: **Сокіл А.О.** – к.ю.н., доцент кафедри
правознавства Вищого навчального закладу
Укоопспілки «Полтавський університет
економіки і торгівлі».

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Баймуратов М. О. – завідувач кафедри конституційного, адміністративного та
міжнародного права Маріупольського державного гуманітарного університету,
доктор юридичних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки, Академік
Української Академії Наук Баймутов М. О.;

Селіхов Д. А. – к. ю. н., доцент кафедри теорії права та конституційного права
Полтавського юридичного інституту Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого

Обговорено і схвалено
на засіданні кафедри правознавства,
протокол № 10 від 31 травня 2016 р.
Завідувач кафедри _____ проф. Лаврик Г.В.

«УЗГОДЖЕНО»

На засіданні науково-методичної групи з
напрямку підготовки 6.030401 «Правознавство»,
протокол № 3 від 31 травня 2016 р.
Голова науково-методичної групи
_____ проф. Лаврик Г.В.

«СХВАЛЕНО»

Голова науково-методичної ради
ВНЗ Укоопспілки «Полтавський
університет економіки і торгівлі»
«__» _____ 2016 р.
_____ проф. Рогоза М.Є.

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Міжнародне економічне право» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки «бакалавра» напряму підготовки 6.030401 «Правознавство», 6.030401і «Правознавство».

Міжнародне економічне право на сьогодні розглядається як універсальний інструмент організації міждержавного діалогу і єдиного міжнародного нормативно-правового масиву, у рамках якого можливе становлення, розвиток і вдосконалювання різних форм колективного співробітництва держав і народів з метою досягнення загального миру і взаєморозуміння. Тому пропонується навчальна програма, підготовлена українською, російською та англійською мовами, є досить позитивним кроком на шляху до удосконалення вивчення курсу міжнародного економічного права як вітчизняними студентами, так і іноземними. Це ще раз підкреслює той факт, що міждержавні зв'язки у сфері економічної співпраці є на сьогодні вагомими і спрямовані на вирішення основних глобальних проблем людства та усунення міждержавних конфліктів.

Предметом навчальної дисципліни є міжнародні відносини, що виникають у сфері міжнародного економічного співробітництва, та правові норми, що регулюють ці відносини.

Міждисциплінарні зв'язки визначаються інтегральним характером навчальної дисципліни, міждисциплінарним дискурсом; тісним зв'язком з комплексом базових та гуманітарних, а також юридичних дисциплін. Програма враховує набуті студентами знання під час вивчення курсів «Теорія держави та права», «Господарське право», «Кримінальне право», «Цивільний процес», готує їх до вивчення у майбутньому інших навчальних дисциплін.

Пропонується програма навчальної дисципліни «Міжнародне економічне право» спрямована на вивчення теоретичного матеріалу та практичних аспектів створення у світі конструктивного інструменту економічної співпраці між суб'єктами міжнародних економічних правовідносин з питань дотримання загальних та спеціальних принципів міжнародного економічного права, належного забезпечення законних прав та інтересів юридичних та фізичних осіб у сфері міжнародних економічних відносин, соціального забезпечення тощо.

Програма навчальної дисципліни складається з таких модулів:

Модуль 1. Загальні положення міжнародного економічного права.

Модуль 2. Правове регулювання відносин в окремих підгалузях міжнародного економічного права.

Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Міжнародне економічне право» є формування знань студентів стосовно змісту міжнародних економічних відносин, ролі та значення міжнародного економічного права та його впливу на правову свідомість та правову культуру населення.

1.2. **Основними завданнями** вивчення навчальної дисципліни «Міжнародне економічне право» є оволодіння системою норм і принципів міжнародного економічного права як складової частини міжнародного публічного права; вивчення системи міжнародно-правових актів, що містять відповідні правові норми і принципи; формування у студентів системи знань про основні форми міжнародного економічного права (міжнародну торгівлю, міжнародний рух капіталу, валютно-фінансові та кредитні відносини, науково-технологічний обмін, міжнародну міграцію робочої сили тощо), про сучасні форми активації міжнародного економічного права (вільні економічні зони, транснаціональні корпорації); окреслення місця та ролі України в міжнародних економічних відносинах, перспектив участі країни в міжнародних господарських зв'язках; досягнення розуміння студентами сутності та системи міжнародного економічного співробітництва між державами, їх угрупованнями, міжнародними організаціями та іншими учасниками міжнародних економічних відносин, а також опанування основних норм та принципів, які регулюють ці відносини.

1.3. **Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:**

знати:

- поняття, що характеризують базові елементи механізму регулювання міжнародно-правових відносин;
- зміст основних принципів міжнародного економічного права;
- перелік провідних галузей міжнародного економічного права, їх ідентифікуючі ознаки (предмет і метод правового регулювання);
- назви, структуру і зміст основних положень найважливіших міжнародних економічних договорів;
- основні міжнародні економічні організації, їх функції та відносини з Україною;
- способи правового регулювання міжнародного співробітництва у промисловості, сільськогосподарського, науково-технічного співробітництва.

вміти:

- знаходити в системі джерел міжнародного права необхідний для вирішення конкретної юридичної ситуації правовий документ;
- виокремлювати елементи структури окремої матеріально-правової норми та складові колізійної норми права;
- виявляти співвідношення змісту норм міжнародного і національного права;
- тлумачити зміст норм міжнародного права, використовуючи базові поняття правознавства;
- уміти на практиці застосувати набуті знання.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Модуль 1

Загальні положення міжнародного економічного права

Тема 1. Основні етапи становлення сучасного міжнародного економічного правопорядку

Поняття міжнародного економічного правопорядку. Характеристика правовідносин між державними союзами, державами, міжнародними організаціями. Особливості правовідношення у міжнародному економічному праві.

Роль XVIII сесії Генеральної Асамблеї ООН у врегулюванні сучасного міжнародного економічного правопорядку. Загальна характеристика Декларації щодо встановлення нового економічного порядку від 1 травня 1974 р. на VI спеціальній сесії Генеральної Асамблеї ООН. Особливості становлення сучасного міжнародного економічного правопорядку у світі.

Характеристика сучасного протистояння політики лібералізації (політики усування обмежень у міжнародних економічних відносинах) та політики протекціонізму (політики застосування заходів захисту національної економіки від іноземної конкуренції шляхом застосування тарифних та нетарифних обмежень для захисту внутрішнього ринку).

Сучасний рівень виконання міжнародними економічними організаціями своїх статутних завдань. Проблема правомірності застосування економічної сили у міжнародних економічних відносинах на сучасному етапі.

Правовий статус Ради Безпеки при вирішенні економічних конфліктів. Економічна сила і можливість її застосування до держав. Головні риси сучасного міжнародного правопорядку. Методи регулювання міжнародних економічних правовідносин.

Тема 2. Поняття та предмет міжнародного економічного права

Міжнародні економічні відносини, їх зміст та значення. Концепції міжнародного економічного права. Поняття міжнародного економічного права.

Співвідношення міжнародного економічного права з міжнародним правом. Підгалузі та правові інститути міжнародного економічного права. Система міжнародного економічного права.

Україна як суб'єкт міжнародного економічного співробітництва. Зовнішньоекономічна діяльність України. Інтеграція України з метою входження до європейського економічного простору. Міжнародні економічні відносини України з Європейським Союзом. Розвиток відносин із Світовою організацією торгівлі.

Організація співробітництва України з міжнародними фінансовими установами. Відновлення та зміцнення багатосторонніх відносин України з

країнами СНД. Діяльність України в рамках ГУАМ. Розвиток відносин України з країнами «Великої вісімки».

Тема 3. Гармонізація законодавства України з міжнародним економічним правом

Гармонізація національного законодавства з міжнародним економічним правом. Створення та розвиток національної правової основи міжнародного співробітництва. Загальні питання гармонізації. Гармонізація законодавства України з міжнародним правом. Первинна та вторинна трансформація.

Ратифікаційна діяльність парламенту України. Питання щодо практичної реалізації норм та принципів міжнародного права. Зближення Європейського права і законодавства України. Українсько-Європейський консультативний центр з питань законодавства. Гармонізація законодавства України з правом Європейського Союзу.

Первинне та вторинне право. Правовий статус Європейського Союзу. Роль Президента України та органів виконавчої влади щодо забезпечення процесу узгодження національного законодавства України із законодавством Європейського Союзу.

Тема 4. Джерела міжнародного економічного права

Загальна характеристика джерел міжнародного економічного права. Поняття та система джерел міжнародного економічного права. Класифікація джерел міжнародного економічного права. Основні джерела міжнародного економічного права. Спеціальні джерела міжнародного економічного права.

Міжнародний економічний договір – основне джерело міжнародного економічного права.

Міжнародно-правовий звичай – закріплені неписані правила організації і здійснення міжнародних економічних відносин.

Рішення міжнародних організацій – відповідні правила та здійснення міжнародних економічних відносин. Резолюції міжнародних економічних організацій як джерела міжнародного економічного права.

Загальні принципи міжнародного права, міжнародні судові рішення. Юридичні доктрини як джерела міжнародного економічного права.

Міжнародні кодекси поведінки – правила поведінки відповідних суб'єктів міжнародних економічних відносин (лінійних конференцій, транснаціональних корпорацій).

Тема 5. Принципи міжнародного економічного права

Загальна характеристика поняття «принципи». Поняття та система принципів міжнародного економічного права. Характеристика основних (загальних) принципів міжнародного економічного права.

Принцип мирного співіснування. Принцип утримання у своїх міжнародних відносинах від погрози силою або їх застосування як проти територіальної недоторканості, так і політичної незалежності будь-якої держави. Принцип суверенної рівності держав. Принцип рівноправ'я і самовизначення народу.

Принцип співробітництва держав. Принцип невтручання. Принцип сумлінного виконання міжнародних зобов'язань. Принцип взаємної вигоди. Принцип розгляду міжнародних спорів мирними засобами.

Характеристика спеціальних принципів міжнародного економічного права. Принцип розвитку міжнародних економічних і науково-технічних відносин між державами. Принцип юридичної рівності і недопустимості економічної дискримінації держав.

Принцип свободи вибору форми організації зовнішньоекономічних зв'язків. Принцип невід'ємного суверенітету держав над їх природними та іншими ресурсами, а також над їх економічною діяльністю. Принцип найбільшого сприяння. Принцип національного режиму.

Тема 6. Суб'єкти міжнародного економічного права. Держава як суб'єкт міжнародного економічного права

Концепції вітчизняної юридичної літератури щодо визначення кола суб'єктів міжнародного економічного права. Зарубіжна доктрина про суб'єкти міжнародного економічного права. Поняття суб'єкта міжнародного економічного права. Загальна класифікація суб'єктів міжнародного економічного права.

Обсяг міжнародної правоздатності. Виникнення та припинення міжнародної дієздатності. Особливості міжнародної деліктоздатності.

Фізичні та юридичні особи як суб'єкти міжнародного економічного права.

Міжнародні організації як суб'єкти міжнародного економічного права. Міжнародні економічні організації в системі ООН, правові основи їх діяльності.

Правовий статус транснаціональних підприємств у міжнародних економічних відносинах.

Загальна характеристика визначення ознак держави. Правовий статус держави як суб'єкта міжнародного економічного права. Міжнародна правоздатність держави. Міжнародна дієздатність держави.

Україна – самостійний суб'єкт у здійсненні та регулюванні зовнішньоекономічних відносин. Організаційні форми участі держав у міжнародному співробітництві. Імунітет держави. Види імунітетів держави.

Тема 7. Міжнародні економічні організації

Поняття міжнародної економічної організації та її правовий статус. Особливості укладення статутних документів міжнародних економічних організацій. Рівні правового регулювання міжнародних економічних

організацій. Особливості реалізації правосуб'єктності міжнародних економічних організацій.

Міжнародні економічні організації в системі ООН. Генеральна Асамблея, Економічна та Соціальна Рада – головні органи ООН. Регіональні економічні комісії. Конференція ООН з торгівлі та розвитку як орган Генеральної Асамблеї ООН. Європейське економічне співтовариство (ЄЕС).

Правовий статус Європейського Союзу як суб'єкта міжнародних економічних відносин. Рада Економічної Взаємодопомоги в системі міжнародного економічного співробітництва.

Роль регіональних економічних організацій на пострадянському просторі у розбудові системи сучасного міжнародного економічного правопорядку. Співдружність Незалежних Держав – регіональна економічна організація. Правові засади здійснення економічного співробітництва в рамках Співдружності Незалежних Держав.

Правові основи функціонування Євразійського економічного співтовариства як форми поглиблення багатостороннього економічного співробітництва.

Тема 8. Транснаціональні корпорації (ТНК)

Поняття ТНК та її правовий статус. Критерії визначення ТНК як суб'єкта міжнародного економічного права. Особливості макроструктури ТНК. Поняття та загальна характеристика правового механізму діяльності ТНК. Правова природа ТНК.

Проблеми класифікації ТНК за юридичним змістом прав та обов'язків їх учасників. Юридичні відносини ТНК з державою, їх походження та порядок здійснення діяльності.

Міжнародно-правове регулювання діяльності ТНК на регіональному рівні. Міжнародно-правове регулювання діяльності ТНК на універсальному рівні.

Система Керівних принципів ТНК. Значення проекту Кодексу поведінки ТНК. Багатонаціональні та транснаціональні підприємства.

Тема 9. Право міжнародних економічних договорів

Поняття і значення міжнародних економічних договорів. Правове регулювання відносин у межах міжнародних економічних договорів.

Види міжнародних економічних договорів. Односторонні, двосторонні та багатосторонні договори. Оплатні та безоплатні договори. Формальні, реальні консенсуальні договори. Поділ міжнародних економічних договорів за змістом.

Міжнародно-правове регулювання порядку укладення міжнародних економічних договорів. Віденська конвенція про право міжнародних договорів від 23 травня 1969 р. Віденська конвенція про право договорів між державами і міжнародними організаціями від 21 березня 1986 р. Міжнародні економічні договори між державами та міжнародними економічними організаціями.

Загальна характеристика Закону України «Про міжнародні договори України» від 29 червня 2004 р. Міждержавні, міжурядові та міжвідомчі договори. Укладення міжнародних договорів України. Ратифікація міжнародних договорів України. Затвердження міжнародних договорів України. Набрання чинності міжнародними договорами України. Дотримання і виконання міжнародних договорів України. Виконання міжнародних договорів України. Оприлюднення, реєстрація та зберігання текстів міжнародних договорів України. Припинення та зупинення дії міжнародних договорів. Контроль за виконанням Закону України «Про міжнародні договори України» та міжнародних договорів України.

Модуль 2

Правове регулювання відносин в окремих підгалузях міжнародного економічного права

Тема 10. Міжнародне торгове право і СОТ

Міжнародне торгове право як складова частина міжнародного економічного права. Поняття міжнародного торгового права. Джерела міжнародного торгового права. Система міжнародного торгового права. Принципи міжнародної торгівлі.

Міжнародні торговельні договори, угоди про товарообіг, клірингові угоди. Порядок укладення договору міжнародної купівлі-продажу товарів згідно положень Конвенції Організації Об'єднаних Націй про договори міжнародної купівлі-продажу товарів від 11 квітня 1980 р. Конвенція про позовну давність у міжнародній купівлі-продажу товарів від 14 червня 1974 р.

Світова організація торгівлі як міжнародна економічна організація. Правовий статус і сфера діяльності СОТ. Цілі СОТ. Принципи діяльності СОТ. Переваги та недоліки торгової системи СОТ.

Особливості членства в СОТ. Правовий статус України як постійного члена СОТ.

Тема 11. Міжнародне валютне право

Поняття і джерела міжнародного валютного права. Предмет міжнародного валютного права. Поняття валютних правовідносин. Суб'єкти валютних правовідносин. Поняття валютних операцій.

Валюта як грошова одиниця країни. Євро – єдина європейська валюта країн-членів Європейської валютної системи.

Загальна характеристика організаційно-правового механізму міжнародної валютної системи. Класифікація міжнародно-кредитних організацій. Організація валютно-кредитних відносин.

Міжнародні кредитні організації і фонди: їх функціонування і міжнародно-правове регулювання (на прикладі МВФ, МБРР). Загальні положення з питань

валютного регулювання. Роль державних органів у сфері валютного регулювання і валютного контролю.

Конвенція Організації Об'єднаних Націй про договори міжнародної купівлі-продажу товарів від 11 квітня 1980 р. та її роль у міжнародних валютно-кредитних відносинах.

Тема 12. Міжнародне інвестиційне право

Міжнародне інвестиційне право як складова міжнародного економічного права. Сутність міжнародного інвестиційного права та його джерел. Принципи міжнародного інвестиційного права.

Суб'єкти та об'єкти інвестиційної діяльності. Зміст міжнародної інвестиційної діяльності. Види інвестицій та форми інвестиційної діяльності.

Міжнародно-правове регулювання іноземних інвестицій. Міжнародно-правові засоби для вирішення інвестиційних спорів. Конвенція про порядок вирішення інвестиційних спорів між державами та іноземними особами від 18 травня 1965 р. Загальна характеристика Сеульської конвенції від 11 жовтня 1985 р. про заснування Багатостороннього агентства з гарантій інвестицій.

Міжнародні договори як джерело інвестиційного права. Контроль за належним виконанням зобов'язань, що впливають з міжнародних інвестиційних договорів.

Тема 13. Міжнародне митне право

Поняття, предмет, система, суб'єкти, правовідносини та міжнародно-правові норми міжнародного митного права. Міжнародне митне право як підгалузь міжнародного економічного права.

Міжнародно-правові стандарти митного регулювання. Всесвітня митна організація – основний суб'єкт регулювання митно-тарифних відносин на мегарівні.

Поняття і система міжнародної юридичної відповідальності за порушення митного тарифу. Загальні положення Митної конвенції про міжнародне перевезення вантажів із застосуванням книжки МДП (Конвенція МДП) від 14 листопада 1975 р.

Характер та специфіка митної політики України. Загальні положення Митного кодексу України від 13 лютого 2012 р., «Про ліцензування видів господарської діяльності» від 2 березня 2015 р., «Про Митний тариф України» від 19 вересня 2013 р. Митний контроль в Україні.

Правові підстави підприємницької діяльності у митній справі. Права та обов'язки митного брокера. Правовий статус митного перевізника.

Митні пільги для дипломатичних представників іноземних держав. Поняття тарифної преференції. Нетарифне митне регулювання в Україні. Предмети, товари, валюта, цінні папери, що звільняються від сплати ввізного

мита. Всеукраїнські та міжнародні об'єднання, які звільняються від сплати ввізного мита.

Тема 14. Міжнародне транспортне право

Поняття, предмет, система, суб'єкти, правовідносини та міжнародно-правові норми міжнародного транспортного права. Принципи і норми міжнародного транспортного права. Джерела міжнародного транспортного права.

Правове регулювання міжнародних морських, річкових, залізничних, автомобільних та повітряних перевезень. Міжнародні транспортні організації, їх завдання.

Міжнародні транспортні договори (угоди), їх види. Бернські конвенції про залізничні перевезення вантажів від 9 травня 1890 р., їхній зміст. Угода про міжнародні залізничні перевезення (КОТІФ) від 9 травня 1980 р.

Зміст єдиних правил Міжнародної конвенції про вантажну марку від 5 квітня 1966 р. Конвенція міжнародних для уніфікації міжнародних повітряних перевезень від 12 жовтня 1929 р., її зміст. Загальна характеристика Конвенції про міжнародні автомобільні перевезення пасажирів і багажу від 9 жовтня 1997 р. Загальні положення Європейської угода про міжнародне дорожнє перевезення небезпечних вантажів (ДОПНВ) від 18 вересня 1975 р.

Зміст Конвенції ООН про морське перевезення вантажів від 31 березня 1978 р. Загальна характеристика Женевських конвенцій про відкрите море, про територіальне море, про риболовство та охорону живих ресурсів від 29 квітня 1958 р. Конвенція ООН з морського права від 10 грудня 1982 р. та її значення у регулюванні міжнародних морських перевезень. Загальна характеристика Конвенції ООН про Кодекс поведінки лінійних конференцій від 6 жовтня 1983 р.

Тема 15. Міжнародно-правове регулювання промислового, сільськогосподарського і науково-технічного співробітництва

Поняття, предмет, система, суб'єкти, правовідносини та міжнародно-правові норми міжнародного правового регулювання промислового, сільськогосподарського і науково-технічного співробітництва. Основи міжнародно-правового регулювання промислового, сільськогосподарського і науково-технічного співробітництва.

Міжнародно-правовий механізм регулювання співробітництва у галузі промисловості. Заключний акт Наради з безпеки і співробітництва у Європі від 1 серпня 1975 р. Організація ООН з промислового розвитку (ЮНІДО) – міжнародна спеціалізована міждержавна організація.

Міжнародно-правовий механізм регулювання співробітництва у галузі сільського господарства. Продовольча і сільськогосподарська організація ООН

(ФАО). Міжнародний фонд сільськогосподарського розвитку (ІФАД) – міжнародна спеціалізована установа ООН.

Міжнародно-правове регулювання науково-технічного співробітництва. Програма розвитку ООН (ПРООН). Значення ЮНЕСКО у розвитку та інтеграції загальносвітових рушійних сил науково-технічного прогресу.

Тема 16. Основи права міжнародної економічної конкуренції

Поняття, предмет, система, суб'єкти, правовідносини та міжнародно-правові норми правового регулювання міжнародної економічної конкуренції. Загальна характеристика міжнародного співробітництва у сфері міжнародної економічної конкуренції.

Міжнародно-правовий механізм регулювання у сфері міжнародної економічної конкуренції та міжнародного співробітництва. Міжнародні організації в системі ООН, що регулюють міжнародну економічну конкуренцію.

Суть Угоди про субсидії та врівноважуючі заходи від 1 лютого 2008 р. Зміст та значення Угоди про антидемпінгові практики, Угоди про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності від 15 квітня 1994 р.

Правила захисту міжнародної конкуренції у Римському договорі від 25 березня 1957 р. (Договір про заснування Європейської Спільноти від 25 березня 1957 р.) Правила добросовісної міжнародної конкуренції у договорі країн СНД про створення Економічного Союзу СНД від 24 вересня 1993 р.

Міжнародна економічна конкуренція та заходи боротьби з монополізмом. Основні напрямки вдосконалення антимонопольної політики України.

Тема 17. Міжнародне трудове право

Міжнародне трудове право як складова міжнародного економічного права. Предмет міжнародного трудового права. Принципи міжнародного трудового права. Джерела міжнародного трудового права та їх класифікація.

Робоча сила як об'єкт міжнародного трудового права. Право на працю та міжнародно-правове регулювання в сфері забезпечення повної зайнятості населення.

Декларація тисячоліття ООН від 8 вересня 2000 р.

Мета створення Міжнародної організації праці (МОП), її основні завдання, структура і компетенція. Статут МОП. Щорічні конференції МОП. Адміністративна Рада. Міжнародне Бюро праці (МБП) та його відділення. Комітети Міжнародного Бюро праці. Видавнича діяльність МБП.

Форми правових актів, що приймаються МОП. Порядок прийняття конвенцій та рекомендацій. Ратифікація конвенцій державами-членами МОП. Сфера застосування конвенцій МОП. Загальна характеристика конвенцій і рекомендацій МОП з питань основних прав людини, зайнятості, соціальної

політики, регулювання питань праці, колективних трудових відносин, умов праці, праці жінок, дітей і підлітків, осіб похилого віку. Декларація МОП основних принципів та прав у світі праці від 18 червня 1998 р.: зміст і значення.

Комісія ООН народонаселення і розвитку, Всесвітня організація здоров'я, ЮНЕСКО, Економічна і Соціальна Рада ООН як суб'єкти міжнародного трудового права.

Міжнародні договори в сфері застосування праці і регулювання трудових відносин. Соціальне страхування і соціальне забезпечення у міжнародному трудовому праві.

Міжнародна конвенція ООН про захист прав трудящих-емігрантів та членів їхніх сімей від 18 грудня 1990 р. (Резолюція 45/158 Генеральної Асамблеї ООН від 18 грудня 1990 р.).

Тема 18. Правове регулювання спорів, що виникають у сфері зовнішньоекономічної діяльності

Правове регулювання спорів, що виникають у сфері зовнішньоекономічної діяльності. Загальна характеристика законодавства, що регулює спори у сфері зовнішньоекономічної діяльності.

Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» від 16 квітня 1991р. та його основні положення. Закон України «Про міжнародний комерційний арбітраж» від 24 лютого 1994 р. та його особливості.

Правовий статус Третейського суду. Принципи організації і діяльності третейського суду. Третейське самоврядування. Особливості провадження в третейському судочинстві. Письмові протоколи та судові дебати. Рішення третейського суду.

Правовий статус міжнародного комерційного арбітражного суду та Морської арбітражної комісії при Торгово-промисловій палаті України.

3. Рекомендована література

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. // Офіційний вісник України. – 2010. – № 72/1. – Ст.2598.
2. Про проголошення незалежності України: Постанова Верховної Ради України від 24 серпня 1991 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 38. – Ст. 502.
3. Декларація про державний суверенітет України від 16 липня 1990 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1990. – № 31. – Ст. 429.
4. Віденська конвенція про право міжнародних договорів від 23 травня 1969 р. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_118/page
5. Віденська конвенція про право договорів між державами та міжнародними організаціями або між міжнародними організаціями від 21 березня 1986 р. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_a04
6. Віденська конвенція про правонаступництво держав щодо договорів від 23 серпня 1978 р. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_185
7. Всесвітня поштова конвенція від 1 січня 1996 р. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_297
8. Конвенція для уніфікації деяких правил, що стосуються міжнародних повітряних перевезень від 12 жовтня 1929 р. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_181
9. Европейская конвенция о внешнеторговом арбитраже от 21 апреля 1961г. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_d08
10. Європейська ландшафтна конвенція від 7 вересня 2005 р. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_154
11. Європейська угода про міжнародне дорожнє перевезення небезпечних вантажів (ДОПНВ) від 18 вересня 1975 р. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_217
12. Конвенция Организации Объединенных Наций по морскому праву от 10 декабря 1982 г. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_183
13. Конвенція з примирення і арбітражу в рамках НБСЄ від 26 вересня 2003 р. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. –

- [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_181
14. Конвенція о Кодексе поведения линейных конференций от 6 октября 1983 г. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_020
15. Конвенція о мирном решении международных столкновений от 18 октября 1907 г. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_938
16. Конвенція Организации Объединенных Наций о морской перевозке грузов от 31 марта 1978 г. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_391
17. Конвенція о признании и приведении в исполнение иностранных арбитражных решений от 10 июня 1958 г. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_070
18. Конвенція Організації Об'єднаних Націй про договори міжнародної купівлі-продажу товарів від 11 квітня 1980 р. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_003
19. Міжнародна конвенція про вантажну марку від 5 квітня 1966 р. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/896_007
20. Конвенція про відкрите море від 29 квітня 1958 р. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_180
21. Конвенція про міжнародні автомобільні перевезення пасажирів та багажу від 9 липня 1997 р. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/997_034
22. Конвенція про міжнародну цивільну авіацію від 7 грудня 1944 р. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_038
23. Конвенція про позовну давність у міжнародній купівлі-продажу товарів від 14 червня 1974 р. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_002
24. Конвенція про порядок вирішення інвестиційних спорів між державами та іноземними особами від 18 травня 1965 р. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_060

25. Конвенція про створення ради митного співробітництва від 15 грудня 1950 р. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_184
26. Конвенція УНІДРУА про міжнародний факторинг від 28 травня 1988 р. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_210
27. Конвенція УНІДРУА про міжнародний фінансовий лізинг від 28 травня 1988 р. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_263
28. Митна конвенція про міжнародне перевезення вантажів із застосуванням книжки МДП (Конвенція МДП) від 14 листопада 1975 р. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_012
29. Сеульська конвенція 1985 г. об учреждении многостороннего агентства по гарантиям инвестиций от 11 октября 1985 г. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_268
30. Декларация о принципах международного права, касающихся дружественных отношений и сотрудничества между государствами в соответствии с Уставом Организации Объединенных Наций от 24 октября 1970 г. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_569
31. Декларация об установлении нового международного экономического порядка от 1 мая 1974 г. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_339
32. Декларация МОП основоположных принципов та прав у світі праці від 18 червня 1998 р. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/993_260
33. Декларация тысячолетия ООН від 8 вересня 2000 р. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_621
34. Договір про заснування Європейської Спільноти від 25 березня 1957 р. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_017
35. Договір про створення Економічного союзу від 24 вересня 1993 р. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/997_051

36. Договір про заснування Енергетичного Співтовариства від 25 жовтня 2005 р. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_926
37. Заключительный акт Совещания по безопасности и сотрудничеству в Европе (Хельсинки, 1 августа 1975 г.) // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_055
38. Манильская декларация о мирном разрешении международных споров от 15 ноября 1982 г. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_568
39. Марракешское соглашение о создании Всемирной торговой организации от 15 апреля 1994 г. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/152_002
40. Міжнародна угода по цукру від 1992 р. від 20 березня 1997 р. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_097
41. Угода про створення зони вільної торгівлі від 4 квітня 1999 р. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/997_051
42. Резолюция 45/158 Генеральной Ассамблеи ООН от 18 декабря 1990 года // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_202
43. Решение об Основах таможенных законодательств государств-участников Содружества Независимых Государств (Алматы, 10 февраля 1995 г.) // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakonuz.com/?document=16528>
44. Угода про міжнародні залізничні перевезення (КОТІФ) від 9 травня 1980 р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.nau.ua/doc/?code=994_291
45. Угода про створення Співдружності Незалежних Держав від 8 грудня 1991 р. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/997_077
46. Хартія про особливе партнерство між Україною та Організацією Північноатлантичного договору від 9 липня 1997 р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.nau.ua/doc/?code=994_002
47. Хартия экономических прав и обязанностей государств от 12 декабря 1974 г. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/?uid=1042.1.546>
48. Угода про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності від 15 квітня 1994 р. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. –

- [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/981_018
49. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – №18, № 19-20, № 21-22. – Ст. 144.
50. Митний кодекс України від 13 березня 2012 р. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>
51. Про загальні засади створення і функціонування спеціальних (вільних) економічних зон: Закон України від 13 жовтня 1992 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 57. – Ст. 676.
52. Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу: Закон України від 18 березня 2004 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 3. – Ст. 12.
53. Про засади внутрішньої і зовнішньої політики: Закон України від 1 липня 2010 р. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2411-17>
54. Про захист іноземних інвестицій на Україні: Закон України від 10 вересня 1991 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – №46. – Ст. 616.
55. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16 квітня 1991 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 29. – Ст. 377; 2003. – № 30. – Ст. 247.
56. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18 вересня 1991 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 47. – Ст. 646.
57. Про ліцензування видів господарської діяльності: Закон України від 2 березня 2015 р. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/222-19>
58. Про Митний тариф України: Закон України від 19 вересня 2013 р. // Верховна Рада України. Офіційний інтернет-сайт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/584-18>
59. Про міжнародний комерційний арбітраж: Закон України від 24 лютого 1994 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 25. – Ст. 199; 2003. – № 30. – Ст. 247.
60. Про міжнародні договори України: Закон України від 29 червня 2004 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 50. – Ст. 540.
61. Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті: Закон України від 23 вересня 1994 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 40. – Ст. 364.
62. Про приєднання України до Міжнародної угоди по цукру 1992 р.: Закон України від 22 вересня 1994 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 40. – Ст. 362.

63. Про режим іноземного інвестування: Закон України від 19 березня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 19. – Ст. 80.
64. Програма інтеграції України до Європейського Союзу. Указ Президента України від 14 вересня 2000 р. // Офіційний вісник України. – 2000. – № 30. – Ст. 1648.
65. Про державне мито: Декрет Кабінету Міністрів України від 12 лютого 1993 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – №13. – Ст. 113.
66. Про систему валютного регулювання і валютного контролю: Декрет Кабінету Міністрів України від 19 лютого 1993 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 17. – Ст. 184.
67. Про приєднання України до Віденської конвенції про правонаступництво держав щодо договорів: Постанова Верховної Ради України від 17 вересня 1992 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – №41. – Ст. 601.
68. Щодо відносин України і Організації Північно-Атлантичного Договору (НАТО): Постанова Верховної Ради України від 23 квітня 1999 р. // Відомості Верховної Ради. – 1999. – № 20-74. – Ст. 193.

Література

Основна:

1. Кузьмин Э.Л. Международное экономическое право: учебное пособие / Э.Л.Кузьмин. – М.: Проспект, 2008. – 196 с.
2. Міжнародне економічне право: навч. посібник / В. Д. Сидор. – Київ : Дакор, 2010. – 248 с.
3. Міжнародне економічне право: навч. посібник / І. І. Дахно, В. М. Алієва-Барановська. – Київ : Центр учб. л-ри, 2016. – 368 с.
4. Международное экономическое право: Учебник: Пер. с фр. / Д.Карро, П.Жюйар. – М.: Международные отношения, 2006. – 608 с.
5. Международное экономическое право: Учеб.-метод. пособие / В.М.Шумилов. – М: ДЕКА, 2006. – 400 с.
6. Опришко В. Ф. Міжнародне економічне право: Підручник. – 2-ге вид., перероб. і доп. / В.Ф. Опришко. – К.: КНЕУ, 2003. – 311 с.
7. Чубарев В.Л. Міжнародне економічне право: підручник / В.Л. Чубарев. – К. : Юрінком Інтер, 2009. – 368 с.

Додаткова:

1. Анцелевич Г.О. Перспективи розвитку міжнародного морського права / І.О.Анцелевич // Зовнішня торгівля: право та економіка. – 2009. – № 4. – С. 115-118.
2. Баймуратов М.О. Міжнародне публічне право / М.О. Баймуратов. – Х.: Одісей, 2009. – 704 с.
3. Виговський О.І. Проблемні аспекти міжнародного обігу коносаментів / О.І.Виговський // Підприємництво, господарство і право. – 2010. – № 9. –

С. 108-116.

4. Виговський О.І. Питання міжнародної уніфікації чекового законодавства / О.І.Виговський // Підприємництво, господарство і право. – 2011. – № 1. – С. 96-99.

5. Вінник О.М. Інвестиційне право: Навчальний посібник: Курс лекцій / О.М.Вінник. – К.: Атіка. – 2006. – 264 с.

6. Вплив ринкових реформ на залучення прямих іноземних інвестицій у країнах СНД / І. П. Гайдуцький // Економіка та держава. – 2011. – № 1. – С.22-27.

7. Гаврилова Ю. Правовий режим міжнародного повітряного простору / Ю.Гаврилова // Підприємництво, господарство і право. – 2011. – № 2. – С.127-130.

8. Гладюк О. Права людини та міжнародна торгівля / О. Гладюк // Юридичний журнал. – 2008. – № 11. – С. 60-63.

9. Гребенюк М. Система забезпечення продовольчої безпеки в законодавстві Європейського Союзу / М. Гребенюк // Право України. – 2010. – № 9. – С. 227-233.

10. Дмитрієв А. І., Муравйов В. І. Міжнародне публічне право / А.І. Дмитрієв, В.І.Муравйов. – К.:Юрінком Інтер, 2006. – 400 с.

11. Драчов О. Принцип «Pacta sunt servanda» як правова основа імплементації міжнародно-правових зобов'язань / О. Драчов // Юридична Україна. – 2010. – № 5. – С. 116-120.

12. Зоріна О. Фінансова система Європейського Союзу: історико-правові аспекти становлення і розвитку // Юридичний журнал. – 2011. – № 1. – С. 48-52.

13. Каламкарян Р. А., Мигачёв Ю. И. Международное право: Учебник / Р.А.Каламкарян, Ю.И. Мигачёв. – М.: Эксмо, 2004. – 688 с.

14. Коваленко С. Застосування міжнародних звичаєвих норм до відповідальності міжнародних організацій / С. Коваленко // Юридичний журнал. – 2010. – № 5. – С. 75-79.

15. Кривак В.В. Поняття юрисдикції держави в територіальних водах / В.В. Кривак // Митна справа. – 2010. – № 1. – С. 80-84.

16. Кудлай О.П. Проблемні питання взаємодії національних правових систем як принципу міжнародного приватного права / О.П. Кудлай // Наше право. – 2009. – № 3. – С. 103-106.

17. Лініченко Д.В. Генеза становлення міжнародно-правового механізму врегулювання торговельних спорів / Д.В. Лініченко // Юриспруденція: теорія і практика. – 2008. – № 9. – С. 20-26.

18. Лук'янець В. Особливості правового регулювання в державах-членах Європейського Союзу та США / В. Лук'янець // Право України. – 2007. – № 3. – С. 151-156.

19. Международное право: Учебник для вузов / Под ред. Г. В. Игнатенко. – М.: Высш. шк., 2006. – 405 с.

20. Международное торговое право : Учебное пособие / А. Ю. Бушев, К. К. Лебедев, В. Ф. Попондопуло, О. Ю. Скворцов; Ред. В. Ф. Попондопуло. – М.: Омега-Л, 2005. – 468 с.

21. Микитенко Л. Деякі питання гармонізації законодавства України із законодавством ЄС про рекламу / Л. Микитенко // Конкуренція. – 2010. – № 4. – С. 45-51.
22. Міжнародне судочинство / Кол. Авт.; За заг. Ред. акад. НАН України Ю.С.Шемшученка. – К.: ТОВ «Видавництво Юридична думка», 2009. – 260 с.
23. Міжнародні економічні організації: Навчальний посібник для студентів вузів / А. Е. Воронкова, Л. В. Єрохіна, Л. І. Рябенко. – К. : Професіонал, 2006. – 344 с.
24. Опришко В.Ф. Теоретичні та практичні аспекти механізму гармонізації законодавства України з міжнародним правом / В.Ф. Опришко // Проблеми гармонізації законодавства України з міжнародним правом. Матеріали науково-практичної конференції. – К.: Інститут законодавства Верховної Ради України. – 2007. – С. 11-26.
25. Передерієв Є. Міжнародні морські правовідносини й інституційні питання щодо прилеглої морської зони та морської галузі / Є. Передерієв // Підприємництво, господарство і право. – 2011. – № 2. – С. 24-26.
26. Поляк Я. Імперативні норми права, що застосовуються до відносин сторін / Я. Поляк // Юридична газета. – 2010. – 27 квіт. (№ 17). – С. 13.
27. Транснаціональні корпорації: особливості інвестиційної діяльності: навчальний посібник для студентів вузів / ред. С. О. Якубовський – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 511 с.
28. Фединак Г.С. Визначення ознак і поняття транснаціональних корпорацій вченими у міжнародному праві та міжнародному приватному праві / Г.С.Фединак // Держава і право. Юрид. і політ. науки: зб. наук. пр. – 2008. – Вип. 39. – С. 586-591.
29. Черкес М.Ю. Міжнародне право: підручник / М.Ю.Черкес. –6-те вид., виправл. і допов. – К.: Знання, 2011. –397 с.
30. Шемякін О.М. Міжнародна морська організація і морське право / О.М. Шемякін // Митна справа. – 2011. – № 2. – С. 76-81.
31. Шпакович О. Місце міжнародних організацій у сучасній системі міжнародних відносин / О. Шпакович // Право України. – 2010. – № 12. – С. 186-192.
32. Essentials of international relations / К. А. Mingst – New York, NY: W. W. Norton & Company, 2004. – 352 p.
33. Sломансон William R. Fundamental perspectives on International Law. – 4. ed. – Belmont etc.: Thomson: West, 2003. – 694p.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання

Контрольні заходи здійснюються науково-педагогічними працівниками і включають поточний і підсумковий контроль. Об'єктами системи поточного та підсумкового контролю є робота студентів на семінарських (практичних) заняттях та виконаних індивідуальних (домашніх) завдань. Поточний контроль здійснюється при проведенні семінарських (практичних) та індивідуальних занять і має на меті перевірку рівня засвоєння студентом навчального матеріалу дисципліни.

Під час проведення семінарських занять застосовуються такі методи контролю, як усне та письмове опитування студентів з питань, визначених планом семінарських занять, дискусійне обговорення проблемних питань з теми заняття, письмове складання студентами тестів. При проведенні практичних занять – контроль здійснюється при розв'язуванні окремими студентами біля дошки та «малими групами» комплексу практичних задач і проблемних ситуацій.

Поточний контроль, який застосовується під час індивідуально-консультативних занять, здійснюється за допомогою відповідних тестів в усній або письмовій формі. Такий контроль застосовується по відношенню до тих студентів, які мають поточну заборгованість із поважних причин. Поточний контроль виконання студентами індивідуальних (домашніх) завдань здійснюється за допомогою перевірки викладачем результатів розв'язання розрахункових завдань.

Підсумкове оцінювання знань з дисципліни здійснюється у формі ПМК (заліку).

5. Засоби діагностики успішності навчання

Загальна підсумкова оцінка з навчальної дисципліни складається із суми балів за результатами поточного контролю знань та складання екзамену. Загальна сума набраних балів протягом семестру за поточну успішність максимально складає 60. Ще 40 балів студент має можливість отримати при складанні екзамену. Академічні успіхи студента визначаються за допомогою системи оцінювання, що використовується в ПУЕТ, з обов'язковим переведенням оцінок до національної шкали та шкали ECTS.

Оцінка «відмінно» (90-100 балів) передбачає, що студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили.

Оцінка «дуже добре» (82-89 балів) передбачає, що студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує

вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна.

Оцінка «добре» (74-81 бал) передбачає, що студент вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача й самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок.

Оцінка «задовільно» (64-73 бали) передбачає, що студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.

Оцінка «достатньо» (60-63 бали) передбачає, що студент володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні.

Оцінка «незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю» (35-59 балів) передбачає, що студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.

Оцінка «незадовільно» з обов'язковим вивченням залікового кредиту» (1-34 бали) передбачає, що студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів.